

Ansvarsbedömning inför utredning avseende avhjälpandeåtgärder vid glasbruksverksamheten på fastigheten Glaset 2:1 i Glasshamra kommun

Administrativa uppgifter

Kommun	Glasshamra
Tillsynsmyndighet	Miljökontoret Glasshamra kommun
Kontaktperson för ansvarsbedömningen samt kontaktuppgifter	Nina Nöjdsson
Datum när ansvarsbedömningen upprättats	2024-05-20
Objektsnamn enligt EBH-stödet	Glasindustrin AB
Objektets ID enligt EBH-stödet	157518
Objektets riskklass	2
Kommunens prioritering enligt handlingsplan	Plats 3
Fastighetsbeteckning	Glaset 2:1

1. INLEDNING

Syftet med denna ansvarsbedömning är att klargöra om det finns någon ansvarig att ställa krav på att utföra undersökningar av det förorenade området på fastigheten Glaset 1 i Glasshamra kommun. Ansvarsbedömningen ska ses som ett levande dokument och kan komma att revideras om nya uppgifter framkommer.

Objektet är ett riskklass 2-objekt och prioriterat inom arbetet med förorenade områden för att uppnå miljömålet Giftfri miljö.

I Glasshamra kommun finns idag 175 objekt i riskklass 1 och 2 som är prioriterade att undersöka och åtgärda enligt nationella riktlinjer för arbete med förorenade områden. Av dessa saknar i dagsläget 15 objekt ansvarig för att bekosta och genomföra undersökningar på objekten. Som ett led i att öka kunskapen om områdenas potentiella risker för människa och miljö och samtidigt sträva mot att uppnå miljömålet Giftfri miljö, ansöker Glasshamra kommun om statliga medel för genomförande av undersökning för objektet Glasindustrin AB.

Verksamheten har varit i faktisk drift efter den 30 juni 1969, men kvarvarande verksamhetsutövaransvar saknas eftersom verksamhetsutövaren inte finns kvar. Fastighetsförvävaransvar saknas eftersom fastigheten förvärvades före den 1 januari 1999.

2. MILJÖBALKEN

Reglerna om ansvar finns i 2 kap. 8 § miljöbalken (1998:808), förkortad MB och i 10 kap. MB. Av 2 kap. 8 § MB framgår att den som orsakar skada eller olägenhet för miljön ansvarar för att avhjälpa den och ansvarets omfattning preciseras i 10 kap. MB.

10 kap. MB ändrades år 2007 (2007:660), men enligt övergångsbestämmelserna ska äldre bestämmelser tillämpas när det gäller utsläpp som ägt rum före den 1 augusti 2007 eller som ägt rum senare men härrör från verksamheter som har avslutats före denna tidpunkt. Vad som anges nedan avser därför miljöbalken i dess äldre lydelse.

- I 10 kap. 2 § MB regleras verksamhetsutövarens ansvar för efterbehandling.
- I 10 kap. 3 § MB regleras fastighetsförvävarens subsidiära ansvar för efterbehandling.

- Av 10 kap. 4 § MB framgår att efterbehandlingen ska ske i skäligen omfattning.
- I 10 kap. 5 § MB regleras fastighetsägarens kostnadsansvar för värdeökning.
- Av 10 kap. 6 och 7 §§ MB framgår att ansvaret är solidariskt om det finns flera verksamhetsutövare eller fastighetsförvärvare som är ansvariga.
- I 10 kap. 8 § MB regleras fastighetsägarens kostnadsansvar för nyttiga utredningskostnader.

3. FÖRORENAT OMRÅDE

Fastigheten Glaset 2:1 ligger inom Glasshamra kommun. Den primära branschen enligt Naturvårdsverkets branschlista för detta objekt är glasindustri och därför finns misstanke om att fastigheten är förorenad med bly och arsenik som har hög farlighet för människors hälsa och miljö. Det finns också handlingar som visar på att verksamheten använt PFAS. Verksamheten var aktiv mellan åren 1926- 1975.

Området ligger i närhet av Glasån. Vattenförekomsten bedöms inte uppnå god status med avseende på bromerade difenyletrar (PBDE), kvicksilver (Hg), dioxiner och dioxinlika PCBer samt PFOS. Idag används fastigheten som ett industriområde.

Objektet är inventerat och har en riskklass 2 och är därför prioriterat att arbeta med.

Då föroreningsituationen inte har undersökts finns ett behov av att utföra undersökningar inom området.

4. VERKSAMHETSUTÖVARANSVAR ENLIGT 10 KAP. 2 § MB

4.1 Beskrivning

Tabell över verksamhetsutövare som bedrivit/bedriver verksamhet på fastigheten/erna.

Namn	Org. nr.	Verksamhetstid	Kommentar	Status
Glasindustrin AB	123456-7890	1926-1958	Glasbruk med tillverkning av prydnads- och hushållsprodukter.	Konkurs 1959-12-31
Glasbruket AB	345678-9012	1959-1975	Fortsatt tillverkning av prydnads- och hushållsprodukter.	Nedlagd, likviderat 1978-12-31
Glass-bruket HB	969331-0123	1976-	Bedöms ej ha bidragit till ev föroreningar	Pågående

4.2 Bedömning

10 kap. 2 § MB

Den som bedriver eller har bedrivit en verksamhet eller vidtagit en åtgärd som har bidragit till föroreningen (verksamhetsutövaren) är ansvarig för den efterbehandling som ska ske enligt bestämmelserna i 10 kap. 2 § MB. Verksamhetsutövaren ansvarar även för kostnader att utreda föroreningar enligt 10 kap. 8 § MB.

Miljöbalken (1998:808) trädde ikraft den 1 januari 1999. I 8 § lag (1998:811) om införande av miljöbalken anges att bestämmelserna i 2 kap. 8 § och 10 kap. 2 § miljöbalken ska tillämpas i fråga om miljöfarlig verksamhet vars faktiska drift har pågått efter den 30 juni 1969, om verkningarna av verksamheten alltjämt pågår vid tiden för miljöbalkens ikraftträdande enligt 1 §, och det föreligger behov av att avhjälpa skador eller olägenheter som har orsakats av verksamheten.

Verksamhetsutövaren som kan ha orsakat föroreningar finns inte längre kvar. Den nuvarande verksamhetsutövaren bedöms inte ha bidragit till föroreningar.

5. FASTIGHETSFÖRVÄRVARENS SUBSIDIÄRA ANSVAR ENLIGT 10 KAP. 3 § MB

5.1 Beskrivning

Tabell över förvärvare av de fastigheter som omfattas av aktuell undersökning.

Fastighetsbeteckning	Fastighetsförvärvare	Fångdatum	Fångtyp	Fastighetstyp
Glaset 2:1	Fastighetsköpare AB	1976-03-01	Köp	Industrienhet
	Fastighetsköpare AB	1998-01-05	Köp	

5.2 Bedömning

10 kap. 3 § MB

Om det inte finns någon verksamhetsutövare som kan utföra eller bekosta avhjälpande av en föroreningsskada som ska ske enligt 10 kap. 2 § MB, är var och en som förvärvat den förorenade fastigheten ansvarig, om denne vid förvärvet kände till föroreningen eller då borde ha upptäckt den. Om förvärvet avsåg en privatbostadsfastighet ansvarar endast den förvärvare som vid förvärvet kände till föroreningen. Fastigheten måste vara förvärvad efter den 31 december 1998 för att fastighetsägaren ska kunna ställas till ansvar enligt 10 kap. 3 § MB.

Fastighetsförvärvarens ansvar är subsidiärt i förhållande till den eller de verksamhetsutövare som gett upphov till föroreningssituationen. Detta innebär att det i grunden måste finnas ett verksamhetsutövaransvar för att fastighetsförvärvaren i sin tur ska kunna åläggas ansvar.

Fastighetsförvärvarens ansvar är begränsat till föroreningar på dennes fastighet även om det inte är uteslutet att det i undantagsfall skulle kunna sträcka sig längre än så. Fastighetsförvärvarens ansvar kan aldrig bli större än verksamhetsutövarens.

Det saknas verksamhetsutövaransvar och förvärv av fastigheten har inte skett efter den 31 december 1998. Därmed saknas även subsidiärt ansvar för fastighetsförvärvaren.

6. FÖRVARINGSFALL 9 KAP. MB

Förvaring av miljöfarliga ämnen på eller i mark och där förvaringen innebär en risk för skada eller olägenhet på människors hälsa eller miljön brukar kallas förvaringsfall. Förvaringen anses vara en sådan användning av marken som utgör en pågående miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalkens 9 kap 1 §. Begreppet miljöfarlig verksamhet omfattar enligt praxis även verksamheter i rent passiv fas, de s.k. förvaringsfallen. Exempel på förvaringsfall kan vara tunnor/behållare med kemikalier, deponier och avfallshögar. Utgångspunkten är att den som orsakat förvaringen (verksamhetsutövaren) också är ansvarig för nödvändiga skyddsåtgärder men även fastighetsägare kan bli ansvarig som verksamhetsutövare enligt 9 kap. MB i förvaringsfallen. Fastighetsägarens ansvar i ett förvaringsfall gäller oberoende av när fastigheten förvärvades och finns kvar så länge man äger fastigheten.

På fastigheten förvaras inte i nuläget, såvitt är känt för tillsynsmyndigheten, olja, kemikalier, avfall eller annat som kan anses utgöra förvaringsfall. Bedömningen är därför att fastighetsägaren inte är att anse som verksamhetsutövare enligt 9 kap. miljöbalken.

7. NYTTIGA UTREDNINGSKOSTNADER ENLIGT 10 KAP. 8 § MB

En fastighetsägare kan förpliktas att svara för utredningskostnader som rör fastigheten. Detta gäller i den utsträckning det är skäligt med hänsyn till den nytta ägaren kan antas få av utredningen, de personliga ekonomiska förhållandena och omständigheterna i övrigt. På fastigheten planeras inga omfattande arbeten, planändring och heller ingen exploatering. Tillsynsmyndigheten bedömer därmed att fastighetsägaren inte ska behöva svara för några utredningskostnader enligt miljöbalkens bestämmelser.

8. SAMMANFATTANDE BEDÖMNING

Ansvar saknas. Verksamheten har varit i faktisk drift efter den 30 juni 1969, men kvarvarande verksamhetsutövaransvar saknas eftersom berörda verksamhetsutövare har gått i konkurs respektive likviderats. Fastighetsförvaransvar saknas eftersom fastigheten förvärvades före den 1 januari 1999. Fastighetsägaren bedöms inte få någon sådan nytta av planerade undersökningar att hen ska behöva svara för utredningskostnader enligt 10 kap. 8 § MB.

9. REFERENSLISTA

Följande källor har använts vid framtagandet av ansvarsbedömningen:

- *Utdrag från EBH-stödet, MIFO-blanketter*
- *Bolagsverket*
- *Fastighetsregistret*
- *Kommunens arkiv*
- *Länsstyrelsens arkiv*

Utredning och bedömning utförd den 20 maj 2024 av Nina Nöjdsson.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift

Bilagor

Utdrag ur fastighetsregistret